

А. А. Барікова,
аспірант кафедри адміністративного права
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
експерт Центру політико-правових реформ

УДК 342.951:351.82

НАДНАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПРАВА ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ

Досліджено місце права електронних комунікацій в системі адміністративного права. Автор демонструє глобальний характер права електронних комунікацій. Стаття розкриває позитивістську спрямованість наднаціонального права Європейського Союзу як основу систематизації права електронних комунікацій. Проілюстровано догматизацію процедур систематизації права електронних комунікацій через практику Європейського суду з прав людини.

Ключові слова: електронні комунікації, систематизація права, правова система, адміністративне право, підгалузь права, наднаціональне право, гармонізація, конвергенція, Європейський суд з прав людини.

Після ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами для України гостро стоїть потреба у виконанні взятих на себе зобов'язань, зокрема у сфері електронних комунікацій. При цьому потрібно зауважити, що чинне законодавство у названій галузі не відповідає європейським стандартам і потребам ринку. Саме тому актуальним є проведення комплексного наукового дослідження, присвяченого вивченню впливу євроінтеграційних процесів на сферу електронних комунікацій в Україні та перспектив покращення українського законодавства.

Україна на підставі Угоди про асоціацію взяла на себе зобов'язання щодо імплементації положень європейського права електронних комунікацій до влас-

ної системи права електронних комунікацій. Особливу роль у цьому процесі відіграють практика Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ), власне досвід правової регламентації сфери електронних комунікацій у Європейському Союзі, а також норми права *acquis communautaire*. Ці джерела права стосуються як загальнотеоретичних аспектів конвергенції та гармонізації систем права електронних комунікацій Європейського Союзу та України, так і спеціальних, особливих частин системи права електронних комунікацій, пов'язаних із можливістю доступу до ринку електронних комунікацій, технічних стандартів і правил конкуренції у вказаній сфері, компетенції регуляторного органу у сфері електронних комунікацій, регулювання радіочастотного діапазону, надання універсальних послуг, взаємоз'єднання

мереж електронних комунікацій, цінової політики, захисту прав споживачів та/або користувачів, вирішення спорів тощо. До того ж, упродовж останнього десятиліття країни — члени Європейського Союзу модернізували правову базу у відповідній сфері з метою її адаптації до нових «правил гри» на ринку електронних комунікацій, встановлених через зміну парадигми виникнення, розвитку та припинення правовідносин в індустрії електронних комунікацій.

Метою статті є розкриття позитивістської спрямованості наднаціонального права Європейського Союзу як основи систематизації права електронних комунікацій через призму догматизації відповідних процедур, у тому числі в практиці ЄСПЛ.

Право електронних комунікацій в системі адміністративного права

Право електронних комунікацій як галузь права має специфічну антропологію. Таке системне утворення необхідно сприймати через призму діяльності публічної адміністрації та повноважності користувачів мереж електронних комунікацій, споживачів і постачальників послуг електронних комунікацій. В антропологічному вимірі йдеться про персоцентризм у межах концепції макроісторичного правового процесу, що розкриває всі грані права в усі часи [1, с. 13–17, 25–35]. Для України такий часовий проміжок потрібно визначати з часів її незалежності, оскільки, по-перше, до цього інформатизація мала лише фрагментарний характер, а, по-друге, у системно-структурному вимірі в цей період якраз і сформувався персоцентризм у реалізації прав, свобод та інтересів людини. У цьому контексті слушно видається позиція Р. Сакко, згідно з якою сучасна тенденція макроісторичного правового процесу спрямована в бік розширення правового простору кожної окремої людини за рахунок звуження його внеску в загальносоціальний правовий простір [1, с. 210–223]. У зв'язку з цим, при детермінації місця права електронних комунікацій в

системі права орієнтуватися потрібно на його суб'єктний вимір та антропоцентричні засади, пов'язані із задоволенням основоположних прав на основі використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Вказаному критерію відповідає антропоцентризм адміністративного права. Це пов'язано з новітньою доктриною про предмет адміністративного права, у межах якої можна виділяти трансформаційний та перетворювальний (модифікаційний) напрями. Представником трансформаційного напрямку є Р. С. Мельник. На думку дослідника, предмет адміністративного права, зокрема, охоплює суспільні відносини щодо зовнішньо орієнтованої діяльності уповноважених суб'єктів, пов'язаної з реалізацією політичних рішень, що може здійснюватися як у примусовому, так і позапримусовому (публічно-сервісному) порядку, правовою основою якої є норми адміністративного права [2, с. 13]. Тут представлено трансформацію уявлень про предмет адміністративного права в частині виокремлення управлінських відносин як таких, котрі мають примусовий та позапримусовий характер, що узгоджуються з основними рисами права електронних комунікацій.

Що ж до перетворювального (модифікаційного) напрямку, то Є. В. Курінний вважає, що оновлення адміністративного права України потрібно проводити в тривимірній системі соціальних координат — «людина», «суспільство», «держава», що трансформує людиноцентризм у соціоцентризм — тріумвірат соціальних пріоритетів, які за своєю ієрархічною значимістю повинні відповідати викладеній послідовності (модифікований та адаптований до сучасних українських реалій вітчизняний варіант людиноцентристської ідеології) [3, с. 8–9]. Тим не менше, другий із названих напрямів є лише рамковим і не встановлює чітких критеріїв інституціоналізації права електронних комунікацій в системі адміністративного права. Звідси випливає, що складна дихотомія права електронних комунікацій в тріумвіраті координат

нат — «людина», «суспільство», «держава» може бути належним чином упорядкована та регламентована в межах адміністративного права згідно з трансформаційним напрямом. По суті, адміністративне право за своїм предметом відповідає антропології права електронних комунікацій через предметно-об'єктні, суб'єктні та змістовні характеристики.

Відтак, право електронних комунікацій потрібно розуміти як галузь права, що є складовим утворенням Особливого адміністративного права, яке, у свою чергу, складається з Загальної та Особливої частин, характеризуючись поєднанням властивих лише йому сутнісних компонентів та особливих інституціональних складових елементів.

Глобальний характер права електронних комунікацій

Необхідно вказати на глобальний характер права електронних комунікацій на рівні Європейського Союзу [4, с. 67; 5, с. 61]. Відповідно, за напрямом імплементації європейського досвіду регламентації сфери електронних комунікацій до правового поля України потрібно уточнити, що такий досвід насамперед постає як міжнародно-правові джерела щодо регламентації відносин у сфері електронних комунікацій (міжнародні конвенції, міжнародні договори та угоди, директиви). При цьому зазначені міжнародні нормативно-правові акти стосуються процесів зближення правових систем.

Фактично наразі сформоване глобальне (міжнародне) адміністративне право. Це правове утворення поглинає й право електронних комунікацій в публічно-управлінському вимірі (глобальне право електронних комунікацій). Відтак, конвергенція адміністративно-правових правових норм дозволяє забезпечити взаємодію світової, європейської та національної теорії та практики публічного управління у сфері електронних комунікацій. У першу чергу, в цьому сенсі йдеться про оптимізацію процедур у сфері функціонування публічної адміністрації [6, с. 121]. Це уможливило виконан-

ня приписів наднаціонального адміністративного права, інституціоналізацію уніфікованого адміністративно-правового виміру функціонування ринку електронних комунікацій та усталеного застосування положень основних інститутів права електронних комунікацій.

З огляду на описані тенденції глобалізації права електронних комунікацій необхідно насамперед зважати на процеси його гармонізації, тобто запровадження в ряді країн не єдиних норм, а схожого чи однакового регулювання відносин (йдеться про однакове розуміння підходів до врегулювання відносин). На думку І. І. Лукашука, специфіка аксіології співвідношення глобального та внутрішнього права зумовлена рівнем управління міжнародною системою, що дозволяє сформулювати такий правопорядок. Внутрішньодержавна правова система враховує не просто загальносистемні аспекти міжнародного права, а змістовні риси його правових норм [7, с. 115—116]. Завдяки цьому забезпечується стабільність норм глобального права електронних комунікацій. Під час інкорпорації, як вважає І. І. Лукашук, кристалізуються оновлені норми внутрішнього права з урахуванням контенту норм міжнародного права [7, с. 115—116]. У ракурсі викладеного для публічного права, а тому й права електронних комунікацій слушним є підхід Ю. А. Тихомирова, котрий відображає створення глобального адміністративного простору, що справляє вплив на національне законодавство (внутрішнє публічне право) конкретних держав [8, с. 306]. Саме це сприяє зникненню меж між національним та глобальним правом електронних комунікацій, яке поєднує публічно-правові та приватноправові витоки. Причому за кордоном активно відбуваються процеси конвергенції — усунення відмінностей між англо-саксонською та континентальною системами права шляхом запозичення правових інститутів.

На міжнародному рівні регламентуються суспільні відносини, що є предметом глобального права електронних комунікацій: правовий статус операторів і

провайдерів (операторів електронних комунікацій та постачальників електронних комунікаційних послуг), суб'єктів, що отримують послуги у сфері електронних комунікацій (споживачів та/або користувачів), суб'єктів владних повноважень, що здійснюють управління та регулювання в цій сфері (публічної адміністрації), а також порядку захисту прав і свобод людини [9, с. 131]. Як пояснює І. Н. Барциць, у цьому сенсі можна вести мову про міжнародний адміністративний вимір глобального права електронних комунікацій, яке встановлює процедури публічного управління на національному рівні [10, с. 11–15]. При цьому в його межах розглядається міжнародна управлінська діяльність і міжнародна адміністрація щодо регламентації поведінки учасників адміністративно-правових відносин [11]. Фактично з'являються «конгломерати» адміністративно-правових норм міжнародного та національного права електронних комунікацій, які визначають процедурні аспекти функціонування учасників ринку електронних комунікацій.

Звідси можна підтримати позицію С. В. Бахіна про інституціоналізацію «субправа» електронних комунікацій в регулятивному вимірі в частині забезпечення взаємодії міжнародного права, а також глобального та національного адміністративного права [12, с. 140–187]. Існування «субправа» електронних комунікацій дозволяє забезпечити генезис норм права електронних комунікацій з урахуванням соціально-політичних, технологічних, економічних та ін. факторів розвитку. Першочергове значення в цьому ракурсі відіграє процес імплементації норм міжнародного, наднаціонального права, зорієнтованих на універсалізацію публічного управління, регуляторного впливу на функціонування ринку електронних комунікацій. У цей спосіб можна забезпечити інституціоналізацію еталонної моделі поведінки як суб'єктів публічного права права (насамперед національного регулятора), так і суб'єктів приватного права при входженні на ринок електронних комунікацій, наданні

послуг електронних комунікацій та припиненні діяльності. З огляду на існування публічного-управлінського регуляторного ядра права електронних комунікацій при цьому формується «глобальний адміністративний простір» права електронних комунікацій з «нормами-конгломератами» за двома векторами імплементації. Спочатку імплементуються норми наднаціонального права електронних комунікацій в національні правові системи. Потім можливий також зворотний шлях, коли на базі національних норм права електронних комунікацій країн із розвинутою індустрією електронних комунікацій створюються норми глобального права електронних комунікацій, що входять до міжнародного права.

Звідси можна стверджувати, що норми глобального права електронних комунікацій містять імплементаційний «буфер». Основне його призначення, як вважають представники західної адміністративно-правової доктрини, полягає у встановленні принципів, механізму та інструментів для впливу на порядок реалізації інституціями своєї компетенції для забезпечення верховенства права, зокрема законності, а також прозорості, участі та залученості, ефективного правового впливу [13]. По суті, таке глобальне право електронних комунікацій створює умови для структуризації публічного управління у сфері електронних комунікацій та належної імплементації адміністративно-правових інструментів за цим напрямом. Як пояснює А. А. Пухтецька, в цьому сенсі йдеться про відповідні форми та методи впливу, що відповідають транснаціональному вектору; справедливі гарантії правопорядку щодо прийняття та перегляду глобальних рішень у функціональному та інституціональному плані; деліктологію у сфері глобального адміністративного права [14, с. 117]. Це охоплює визначення повноважень транснаціональної публічної адміністрації, інституціоналізацію правовідносин між суб'єктами публічного та приватного права у сфері електронних комунікацій на глобальному на націо-

нальному рівнях, у тому числі через делегування повноважень.

У цьому сенсі глобальне право електронних комунікацій є системою визначених правил поведінки [15, с. 75–76]. Таке юридичне утворення інституціоналізується в прагматичному вимірі, тобто в разі існування практичної потреби в установленні правил поведінки на міжнародному рівні для належного публічного управління та формування основоположних стандартів глобального адміністративного права, зокрема у сфері електронних комунікацій. Відтак, у глобальному праві електронних комунікацій поєднуються власне норми міжнародного права та фундаментальні норми національного права.

**Позитивістська спрямованість
права Європейського Союзу
як основа систематизації права
електронних комунікацій**

Для ефективного здійснення систематизації права електронних комунікацій потрібно зважати на позитивістську спрямованість права Європейського Союзу як основи цього процесу. Саме через критичний аналіз норм права електронних комунікацій можна визначити оптимальні процедури систематизації національного законодавства у сфері електронних комунікацій з урахуванням «чистої» теорії, дієвості норм права електронних комунікацій наднаціонального рівня. Принагідно такі норми права можна вважати практично дієвими та реально застосовуваними, коли з ними узгоджується поведінка суб'єктів права електронних комунікацій. На думку Г. В. Овсієнко-Миронової, зазначене юридичне утворення має нормативістське забарвлення [16, с. 41; 17, с. 269]. Наведена теза означає, що існують норми права електронних комунікацій, що стосуються визнання юридичних фактів (валідаційні норми), а також ті, які встановлюють норми поведінки з урахуванням правотворчих фактів, у тому числі колізійні, інтерпретаційні, норми логічних операцій (норми екзегези юридичних фактів).

На підставі описаної методології при дослідженні специфіки наднаціонального права Європейського Союзу як основи систематизації права електронних комунікацій необхідно підтримати позицію Г. Кельзена, згідно з якою доцільно розглядати вказану нормативну структуру через призму норм права, які зумовлюють правовий чи протиправний характер конкретних актів [18, с. 11]. Відповідно, в об'єктивному вимірі наднаціональне право Європейського Союзу в частині регламентації діяльності учасників ринку електронних комунікацій постає як універсалізований плюралістичний нормативний порядок їхньої поведінки. Вказане системно-структурне утворення в онтологічному формально-логічному плані формує зміст норм права електронних комунікацій на підставі принципів верховенства права та законності, правопорядку. Описана формалізація дозволяє на нормативному рівні встановити формалізовані критерії ефективного використання електронних комунікацій в умовах цифровізації державного та суспільного життя. Основними методологічними прийомами систематизації національного права електронних комунікацій при цьому повинні стати формально-догматичний метод, а також пов'язані логіко-граматичні та системно-структурні прийоми. Фундаментом такої систематизації повинні стати джерела міжнародного адміністративного права та наднаціонального права електронних комунікацій.

До того ж, потрібно зважати на те, що норми права Європейського Союзу, у першу чергу, закладені в рішеннях ЄСПЛ, відіграють істотну роль для систематизації права електронних комунікацій насамперед у контексті догматизації юридичних норм. На переконання Ю. М. Оборотова, така догматизація норма права в аксіологічному вимірі стосується висвітлення властивостей права через норми, акти та правовідносини [19, с. 150]. Так, догми права в практиці ЄСПЛ визначають властивості, зокрема, права електронних комунікацій при встановленні поведінки його суб'єктів.

Прикладами можна вважати рішення ЄСПЛ у справах «Niemietz v. Germany» [20] «Copland v. The United Kingdom» [21], «Ліндер проти Швеції» [22], «Gaskin v. UK» [23] (щодо недоторканності приватного життя); «Амур проти Франції» [24], «Вікс проти Сполученого Королівства» [25], «Гарькавий проти України» [26], «Енгель та інші проти Нідерландів» [27], «Куїнн проти Франції» [28], «Лабіта проти Італії» [29] (щодо захисту недоторканності особи під час зняття інформації з каналів зв'язку).

Тобто через логічні силогізми (норми права в практиці ЄСПЛ і життєві обставини) інституціоналізуються юридично значущі рішення учасників ринку електронних комунікацій. Звідси невиправданим виглядає підхід Верховного Суду України, відповідно до якого практика ЄСПЛ має доктринальний характер, а застосовуватися в Україні повинні лише перекладені українською й офіційно опубліковані рішення ЄСПЛ [30]. Штучне звуження сфери дії наднаціонального права Європейського Союзу, зокрема у практиці ЄСПЛ не відповідає ідеї верховенства права та законності. До того ж, це джерело права має прикладний характер, а тому не може розглядатися як категорія доктринальних постулатів.

По суті, через догми практики ЄСПЛ у право електронних комунікацій переносяться правові цінності в інструментальному та змістовному вимірах. Положення практики ЄСПЛ при цьому забезпечують стабільність, інтегрованість і координатацію права електронних комунікацій через вплив на його системно-структурний вимір, охоронну, комунікаційну, пізнавальну, евристичну та ін. функції. До того ж, вказані догми мають динамічну природу, створюючи умови для забезпечення фундаментальних загальнолюдських цінностей в діяльності учасників ринку електронних комунікацій, а також для зняття соціальної напруженості. Принагідно зміна соціальних обставин призводить до оновлення змістовної складової догм, представлених у практиці ЄСПЛ. Цей процес уможливлується через інструменталь-

ний характер наднаціонального права Європейського Союзу як основи систематизації права електронних комунікацій. Функціональний соціально-технологічний аспект цінностей дістає виявлення в нормах права електронних комунікацій, а через останні — у діяльності учасників ринку електронних комунікацій.

Як вказує О. М. Сидоренко, завдяки догматичній методології стає можливим творення, застосування й обробка норм права [31, с. 55]. По суті, у праві електронних комунікацій догматичний вимір практики ЄСПЛ насамперед стосується інтерпретації норм та заповнення прогалів права. Як правило, при цьому застосовуються методи аналізу та синтезу, аналогії, презумпції, казуїстики. Шляхом лінгвістичного та граматичного тлумачення положень законодавства, підзаконної бази та технічних регламентів ЄСПЛ забезпечує гармонізацію права електронних комунікацій через гносеологічні процедури. Така інтерпретація визначає контекст практичної імплементації норм права електронних комунікацій. Казуїстична же методологія потрібна для гіпотетичного висвітлення різних поглядів на ситуацію щодо оспорюваних, невизнаних чи порушених прав і законних інтересів учасників ринку електронних комунікацій.

Тобто положення практики ЄСПЛ як догма права електронних комунікацій можуть спричинити вплив на право електронних комунікацій не лише щодо визначення сутності окремих видів актів законодавства, системи права електронних комунікацій, а й на порядок реалізації правового регулювання в цій сфері. Це сприяє імплементації європейських підходів у вказаній сфері. У цьому контексті Р. С. Мельник стверджує, що право електронних комунікацій як система права має два рівні: «базовий» і «поточний». У межах «базового» рівня містяться норми права, кристалізовані впродовж цивілізаційного розвитку суспільства, що об'єктивно існують і діють відособлено від змінюючих факторів, волі окремих осіб і відображені в принципах права (основа для формування «поточно-

го» рівня та об'єктивний чинник євроінтеграційного процесу). Змістовна компонента «поточного» рівня обумовлена контентом правосвідомості, культури суспільства, форм держави, активності правотворчості [32, с. 11–12]. Саме тому в контексті євроінтеграційних процесів доречно сформулювати модернізований правовий акт у сфері електронних комунікацій таким чином, щоб було враховано основоположні засади практики ЄСПЛ в аспекті зменшення, а в перспективі усунення розриву між «базовим» і «поточним» рівнями системи права електронних комунікацій в Україні. Вказану пропозицію можна реалізувати шляхом врахування критеріїв розуміння сутності категорій «верховенство права», «закон», «законний» тощо, а також «базового» рівня системи права електронних комунікацій.

Висновки. Отже, основою система-

тизації права електронних комунікацій повинна бути структуризація законодавчого масиву з одночасною імплементацією норм наднаціонального права електронних комунікацій, зокрема права Європейського Союзу в частині врахування публічного інтересу з оновлення ринку електронних комунікацій відповідно до стандартів цифровізації та відповідних національних інтересів України. За напрямом імплементації європейського досвіду регламентації сфери електронних комунікацій до правового поля України потрібно уточнити, що такий досвід насамперед постає як міжнародно-правові джерела щодо регламентації відносин у сфері електронних комунікацій (міжнародні конвенції, міжнародні договори та угоди, директиви). При цьому зазначені міжнародні нормативно-правові акти стосуються процесів зближення правових систем.

Список використаних джерел

1. Sacco R. Anthropologie juridique: apport a une macro-histoire du droit. — Marseil: Dalloz, 2008. — 270 p.
2. Мельник Р. С. Категорія публічне управління у новій інтерпретації // Адміністративне право і процес. — 2013. — № 1(3). — С. 8–14.
3. Курінний Є. В. Реформування українського адміністративного права: декілька тез про сутність процесу // Адміністративне право і процес. — 2013. — № 2(4). — С. 5–15.
4. Правова доктрина України: у 5 т. / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. П. Кучерявенко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка — Харків: Право, 2013. — Т. 2: Публічно-правова доктрина України. — 864 с.
5. Яремчук Ж. В. Перегляд доктринальних засад науки та галузі адміністративного права України // Адміністративне право і процес. — № 1(15). — 2016. — С. 59–66.
6. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування. — Київ: Юрінком Інтер, 2016. — 224 с.
7. Лукашук И. И. Взаимодействие международного и внутригосударственного права в условиях глобализации // Журнал российского права. — 2002. — № 3. — С. 115–128.
8. Публичное право / Ю. А. Тихомиров. — Москва: БЕК, 1995. — 496 с.
9. Barikova A. A. The Impact of the European Integration Processes in the Sphere of the Telecommunications in Ukraine // Журнал східноєвропейського права. — 2015. — № 16. — С. 128–135. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2015/06/barikova_16.pdf.
10. Барциц И. Н. Показатели эффективности государственного управления (субъективный взгляд на международные стандарты) // Представительная власть — XXI век. — 2008. — № 2/3. — С. 11–15.
11. Мартенс Ф. Ф. Современное международное право цивилизованных народов : в 2 т. — Москва: ЮК МГУ, 1996. — Т. 2. — 369 с.
12. Бахин С. В. Субправо: международные своды унифицированного контрактного права = Theory and Practice of International Law / Ассоциация Юридический Центр; Юридический факультет Санкт-Петербургского государственного университета. — Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2002. — 311 с.
13. Kingsbury B., Krisch N., Stewart B. The Emergence of Global Administrative Law // New York University Public Law and Legal Theory Working Papers. — 2005. — Paper 17. URL: <http://lsr.nellco.org/nyuplltwp/17>.

14. Пухтецька А. А. Формування глобального адміністративного права // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. — 2013. — Т. 144–145. — С. 117–119.
15. Семаніва Ю. В. Міжнародне (глобальне) адміністративне право: поняття, сутність та джерела // Митна справа. — 2010. — № 1. — С. 72–76.
16. Мережко О. Теорія джерел міжнародного права // Юридичний журнал. — 2009. — № 1. — С. 40–49.
17. Овсієнко-Миронова Г. В. Актуальні аспекти джерел міжнародного адміністративного права // Юридичний вісник Причорномор'я. — 2011. — № 1(1) / 2011. — С. 268–277.
18. Чистое учение о праве Ганса Кельзена к XIII конгрессу международной ассоциации правовой и социальной философии: сб. переводов. — Токио, Москва, 1987. — Вып. 1. — 195 с.
19. Оборотов Ю. Н. Традиции и обновление в правовой сфере: вопросы теории (от познания к постижению права). — Одесса: Юрид. лит., 2002. — 280 с.
20. Case of Niemietz v. Germany. URL: <http://www.worldlii.org/eu/cases/ECHR/1992/80.html>.
21. Case of Copland v. The United Kingdom. URL: <http://www.juridice.ro/wp-content/uploads/2016/07/1531450.pdf>.
22. Case of Leander v. Sweden. URL: <http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3521/file/CaseofLeandervSweden1987en.pdf>.
23. Case of Gaskin v. UK. URL: <http://www.juridischeuitspraken.nl/19890707EHRMGaskin.pdf>.
24. Case of Amuur v. France. URL: <http://www.asylumlawdatabase.eu/sites/www.asylumlawdatabase.eu/files/aldfiles/CASE%20OF%20AMUUR%20v.%20FRANCE.pdf>.
25. Case of Weeks v. The United Kingdom (Article 50). URL: <https://www.legal-tools.org/uploads/txtltpdb/CASEOFWEEKSV.THEUNITEDKINGDOMARTICLE50.pdf>.
26. Справа «Гарькавий проти України»: рішення Європейського суду з прав людини від 18.02.2010 // Офіційний вісник України. — 2010. — № 51. — С. 182.
27. Case of Engel and others v. The Netherlands. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-57479&filename=001-57479.pdf>.
28. Case of Quinn v. France. URL: <http://www.menschenrechte.ac.at/orig/952/Quinn.pdf>.
29. Case of Labita v. Italy. URL: <http://www.refworld.org/docid/402a05eba.html>.
30. Ухвала судді Верховного Суду України від 21.04.2016 у справі № 6-756ц16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57345903>.
31. Сидоренко О. М. Догма права у контексті юридичної діяльності // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. — 2014. — Вип. 7. — С. 54–57.
32. Мельник Р. С. Що розуміти під категорією «система права»? // Адміністративне право і процес. — 2012. — № 1(1). — С. 10–16.

Барикова А. А. Наднаціональний аспект систематизації права електронних комунікацій.

Исследовано место права электронных коммуникаций в системе административного права. Автор демонстрирует глобальный характер права электронных коммуникаций. Статья раскрывает позитивистскую направленность наднационального права Европейского Союза как основу систематизации права электронных коммуникаций. Проиллюстрирована догматизация процедур систематизации права электронных коммуникаций через практику Европейского суда по правам человека.

Ключевые слова: электронные коммуникации, систематизация права, правовая система, административное право, подотрасль права, наднациональное право, гармонизация, конвергенция, Европейский суд по правам человека.

Barikova A. A. Supranational dimension of electronic communications law systematization. *Place of electronic communications law in the system of administrative law has been researched into. The author demonstrates global nature of the electronic communications law. The paper deals with positivist orientation of supranational law of the European Union as the basis of electronic communications law systematization. Dogmatization of procedures for the electronic communications law systematization has been illustrated through the practice of the European Court of Human Rights.*

The author explains that the supranational law of the European Union concerns theoretical aspects of convergence and harmonization of the electronic communications law in the European Union and Ukraine, and special parts of the system of the electronic communications law associated with access to the electronic communications market, technical standards and competition rules in the specified competence area of the regulatory authority on the electronic communications, radio frequency range regulation, universal services provision, interconnection of electronic communications networks, price policy, consumer and/or users protection, disputes resolution, et al.

The author substantiates that global administrative law, in particular, regulating the electronic communications market relations, is the implementation «buffer». Existence of the electronic communications «sublaw» allows us to provide its genesis, taking into account socio-political, technological, economic, and other development factors. The emphasis is made on the process of legal regulations implementation of international and supranational level, aimed at universalization of public administration, regulatory impact on the electronic communications market operation. This way gives possibilities to ensure institutionalization of behavior model for subjects of public law (primarily the national regulator), and the subjects of private law when entering the electronic communications market, providing the electronic communications services, and under activities cessation. Given the existence of public regulatory core of the electronic communications law, a «global administrative space» is formed for the electronic communications law via «norms-conglomerates» for two vectors implementation. Firstly, supranational electronic communications rules come into national legal systems. However, it is also possible the opposite way, when legal regulations of global electronic communications law become part of the international law.

Considering the European experience of regulating relations in the electronic communications area, the author describes the manner in which Ukrainian legislation is to be developed in the context of a harmonized regulatory framework for all electronic communications networks and services. Development of a traditional electronic communications sector is to promote increasing competition, streamline regulation of the cooperative sector through coordination mechanisms, strengthening of the internal market and consumer protection.

The role of the European Court of Human Rights has been shown in the electronic communications law systematization. The author points out that legal regulations in the decisions of the European Court of Human Rights form the basis for dogmatized national electronic communications law. Thus, the dogma of law in the practice of the European Court of Human Rights defines the properties, in particular, of the electronic communications law when determining the behavior of its subjects. Through logical syllogisms (rules of law in the practice of the European Court of Human Rights and life circumstances) legally significant decisions, made by the participants of the electronic communications market, are established.

Keywords: *electronic communications, systematization of law, legal system, administrative law, sub-branch of law, supranational law, harmonization, convergence, European Court of Human Rights.*